

Romani CRISS

Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii

Str. Raspantiilor, nr. 11, Sector 2
Bucuresti – Romania
Tel: 004 021 / 310 70 60/70
Fax: 004 031 815 7623
E-mail: office@romanicriss.org
www.romanicriss.org

RAPORT ANUAL 2011

Cuprins

Romani CRISS si-a schimbat domiciliul

Campania “Me sem rom, me sem romni”. Declararea etniei la recensamant

- Legislativ: Comentarii privind instrumentele de recenzare
- Intalniri cu autoritati locale si centrale
- Cercetare privind motivele subreprezentarii romilor in statisticile oficiale
- Cursuri de formare pentru recenzori si observatori romi la recensamant
- Campanie de informare si constientizare, la nivel local si la nivel national

Educatie

Nivel prescolar: Centrul de educatie timpurie de la Mofleni, Craiova

Nivel gimnazial

- Activitati interculturale in vederea desegregarii
- Sesiuni de formare pentru elevi romi pentru cresterea stimei de sine
- Tabere interculturale
- Centre „scoala dupa scoala” pentru copii in risc de abandon scolar

Nivel liceal: Programul de implicare civica si dialog pentru tineri, pentru proiecte de dezvoltare comunitara

Campanie de informare in comunitati

Interventie si asistenta legala in cazuri de incalcare a drepturilor omului

Segregare rezidentiala

Segregarea copiilor romi in spital

Abuz al politiei

Evacuare fortata

Neimplementarea deciziilor CEDO

Limitarea accesului in locuri publice

Clinica juridica: consultanta si scoala juridica in comunitate, caravana juridica, campanie de informare

Parteneriat Amnesty International si Romani CRISS

Monitorizare de politici publice

Includerea sanctionarii segregarii scolare in Legea educatiei nationale

Comentarii privind strategia Guvernului Romaniei de incluziune a cetatenilor romani de etnie roma

Scrisoare catre Comisia Europeana privind procedura adoptarii strategiei pentru romi

Comentarii asupra celei de-a 13-a Recomandare a ECRI

Scrisoare catre Comisarul Vivianne Reding

Sanatate

Programul de mediere sanitara

Curs de formare initiala pentru mediatoare sanitare

Activitati ale Asociatiei Mediatorilor Zurale Romnia

Schimb de experienta cu mediatoare din Franta

Testimoniale ale mediatorilor sanitare rome

Imputernicirea tinerilor romi

Cursuri de formare privind campanii de advocacy

Intarirea retelei de monitori locali de drepturile omului

Formare de noi activisti romi

Evenimente

8 aprilie – Ziua Internationala a Drepturilor Omului

Saptamana drepturilor omului: Academia de drepturile omului, dezbateri la Parlamentul Romaniei,

Videoconferinta cu reverendul Elbert Ransom

Cursuri de formare in domeniul drepturilor omului

Cursuri pentru magistrati

Cursuri pentru cadre didactice

Cercetari, studii, publicatii

Sanatatea romilor. Perspectiva actorilor implicati in sistemul sanitar – medici, mediatoare, pacienti

Participare, absenteism scolar si experienta discriminarii in cazul romilor din Romania

Nediscriminarea romilor si dreptul la sanatate. Ghidul monitorului local de drepturile omului in domeniul discriminării in accesul la servicii de sănătate al persoanelor de etnie romă

Romii in discursul public romanesc. Indrumar de bune practici

Ghid pentru monitorizarea respectarii drepturilor omului

Stereotipuri, prejudecati si discriminare etnica: Perspectiva romilor

Dreptul la nediscriminare

Romani CRISS in presa si rapoartele internationale

Romani CRISS si-a schimbat domiciliul

In 2011, Romani CRISS s-a mutat in casa noua. Treizeci de angajati si voluntari pot fi acum contactati la noul sediu din str. Raspantiilor, nr.11, sector 2, Bucuresti. Multumim celor fara de care acest lucru nu ar fi fost posibil - Fundatia ERSTE si CCFD – Comitetul Catolic contra Foamei si pentru Dezvoltare.

Echipa Romani CRISS in anul 2011 a fost formata din: Magda Matache, Adrian Vasile, Robert Anghel, Loredana Anghelescu, Simona Barbu, Nicoleta Bitu, Rita Bobin, Sanda Bordei, Carmen Brici, Cristian Cazanescu, Adriana Chefalan, Cristina Chirita, Cezara David, Bogdan Dragutoiu, Andreea Filiuta, Eleonora Iordache, Daniel Lucan, Ramona Marcu, Florina Mihai, Oana Mihalache, Marian Mandache, Georgiana Neata, Cristinel Orezeanu, Nicoleta Paun, Cosmin Rad, Roxana Sapsu, Oana Sipica, Silvia Sologiu, Tudorel Taba, Lacramioara Tautu, Marius Tudor, Ana Maria Vitan, Marius Wamsiedel.

CAMPANIE "ME SEM ROM. ME SEM ROMNI". DECLARAREA ETNIEI LA RECENSAMANT

Recensamantul Populatiei si al Locuintelor reprezinta un element important in dezvoltarea durabila a unei societati, oferind informatii cruciale in vederea elaborarii si implementarii unor politici sustenabile de dezvoltare. Dupa cum cunoasteti, exista in continuare discrepante importante in ce priveste numarul cetatenilor romani de etnie roma declarati la recensamant si numarul real al acestora. Spre exemplu, recensamantul din 2002 a aratat ca 535.250 de persoane s-au declarat de etnie, in timp ce estimarile neoficiale arata un numar de pana la 5 ori mai mare (Raportul din 2004 al Comisiei Europene a estimat ca in Romania locuiesc intre 1.8 si 2.5 milioane de romi).

Campania derulata de Romani CRISS si partenerii sai s-a realizat la mai multe niveluri:

Legislativ/ metodologic

- **Organizare de intalniri cu autoritati locale**

Romani CRISS a organizat intalniri cu autoritati locale din 5 localitati – Tulcea, Brasov, Sf. Gheorghe, Craiova si Deva, cu scopul de a identifica solutii practice pentru a asigura reflectarea cat mai exacta a situatiei membrilor etniei roma la recensamantul din 2011. La intalniri au participat reprezentanti ai autoritatilor locale, ai organizatiilor neguvernamentale, precum si mediatori scolari, mediatori sanitari, profesori de limba romani, experti pe problemele de romi din cadrul primariilor. Pornind de la prezentarea rezultatelor focus-grupurilor realizate de Romani CRISS cu privire la motivele nedeclararii apartenentei etnice de catre romi, participantii au identificat solutii aplicabile la nivel judetean pentru cresterea acuratetii datelor colectate in 2011.

- **Comentarii privind manualul/ghidul personalului de recensamant si formularele/formularele-ghid; Nomenclatorul de etnii si limba materna**

Romani CRISS a participat la campania de consultare publica organizata de Institutul National de Statistica (INS), aducand o serie de recomandari pentru imbunatatirea instrumentarului folosit la Recensamant si a procesului de colectare a datelor. Principalele recomandari au avut in vedere definirea conceptelor de "etnie" si "limba materna" pentru a reflecta diversitatea culturala a etniilor minoritare; posibilitatea exprimarii apartenentei simultane a unui cetatean la doua grupuri etnice; instruirea recenzorilor din zonele locuite de romi cu privire la strategii de abordare a respondentilor in spiritul respectarii diversitatii culturale; si implicarea unor persoane de etnie roma in procesul de recenzare, in special in zonele cu populatie roma numeroasa. Argumentele care stau la baza recomandarilor au fost prezentate la Intalnirea tehnica de lucru pentru definitivarea instrumentarului de Recensamant, care a avut loc la Sibiu in perioada 22-24 iunie 2011. INS a recomandat Comisiilor Locale de Recensamant utilizarea recenzorilor de etnie roma in comunitatile rome.

- **Participare la intalniri organizate de UNFPA**

In contextul organizarii Recensamantului, Fondul Natiunilor Unite pentru Populatie (UNFPA) a organizat o serie de intalniri cu INS si reprezentantii societatii civile rome. Romani CRISS a participat activ la toate sesiunile organizate de UNFPA, prezentand rezultatele demersului de cercetare a subreprezentarii etniei rome la Recensamintele precedente si oferind sugestii de imbunatatire a procesului de colectare a datelor cu privire la caracteristici etno-culturale.

Cercetare

- **Realizarea unei cercetari privind motivele subreprezentarii romilor in statisticile oficiale**

Rezultatele recensamantului din 2002 indicau o populatie roma de 535.250 persoane, reprezentand 2,5% din totalul populatiei tarii si a doua minoritate etnica din punct de vedere numeric. Cu toate acestea, estimarile independente realizate in mediul academic si in societatea civila arata ca numarul real al etnicilor romi este considerabil mai mare. Pornind de la constatarea acestui clivaj, Romani CRISS a desfasurat o cercetare pentru a determina motivele subreprezentarii romilor in statisticile oficiale. Activitatea de cercetare s-a realizat atat inaintea Recensamantului, prin focus-grupuri cu membrii comunitatilor rome pentru a urmari modul in care acestia se raporteaza la demersurile statului de colectare a datelor cu privire la caracteristicile etno-culturale, cat si in timpul Recensamantului, prin metoda observatiei participative.

Cercetarea motivelor pentru neasumarea etniei s-a materializat prin organizarea a 10 focus-grupuri in 6 localitati: Babadag (TL), Botosani (BT), Homorod (BV), Sfantu Gheorghe (CV), Petrosani (HD) si Chitila-Rudeni (IF). Doua dintre comunitati au fost selectate datorita unei populatii rome care prezinta markeri identitari apartinand altor etnii (religia musulmana, in cazul romilor horahane din Babadag), respectiv limba maghiara (in cazul romilor din Sfantu Gheorghe).

Demersul a urmarit, pe de o parte, sa ofere argumente empirice pentru explicarea numarului scazut de persoane auto-identificate ca fiind de etnie roma la ultimul Recensamant si, pe de alta parte, sa identifice posibile actiuni pentru reflectarea adecvata a minoritatii rome la Recensamantul din luna octombrie.

Din datele colectate, s-au putut desprinde urmatoarele observatii:

1. Pentru o categorie de romi, *identitatea etnica este fluida si este negociata in functie de context*. Din cauza potentialelor dezavantaje (in special discriminare pe piata muncii), exista tentatia de a ascunde etnia, mai ales atunci cand acest lucru este usor de realizat (persoane care locuiesc in afara comunitatii de romi si care nu sunt heteroidentificate ca fiind de etnie roma).
2. *Etnia este uneori asociata exclusiv cu cultura roma* (limba, ocupatii traditionale, obiceiuri), lasandu-se la o parte originea geografica si istoria comuna. Persoanele care au rupt contactul

cu grupurile traditionale sunt mai expuse la neasumarea etniei rome in cadrul Recensamantului.

3. *Majoritatea participantilor nu a reusit sa identifice avantaje ale asumarii etniei rome, nici directe, precum infiintarea posturilor de mediator sanitar sau scolar sau utilizarea limbii romani in administratia locala, nici indirecte, precum posibilitatea de a exista programe si proiecte adresate minoritatii rome din localitate.*
4. *Participantii au mentionat o serie de temeri cu privire la datele colectate in timpul Recensamantului – trecerea etniei in buletin si ingreunarea accesului la piata muncii; stigmatizarea; posibilitatea impunerii unei taxe asupra populatiei rome; utilizarea informatiilor pentru deportarea romilor. In general, aceste temeri sunt generate fie de evenimente inregistrate in memoria colectiva, fie de evenimente de data recenta, care au afectat membrii comunitatii.*
5. *Formularea intrebarii in chestionarul folosit in Recensamant este neclara – cei mai multi participanti au spus ca nu inteleg conceptul de ”etnie” daca nu este explicat in termeni uzuali. De asemenea, exista confuzie intre conceptele cetatenie, nationalitate si etnie.*
6. *Recenzorii de la ultimul Recensamant au fost, de regula, neromi din afara comunitatii si nu au reusit sa empatizeze foarte bine cu subiectii romi. De aici a rezultat si o anume reticenta in deoalarea identitatii etnice.*

Cercetarea prin metoda observatiei, realizata pe parcursul intregii perioade de Recensamant de sociologul Romani CRISS si o echipa de observatori instruiti de Romani CRISS, a oferit posibilitatea de a inregistra diferentele care exista intre normele de recenzare si practicile de pe teren si a modului in care aceste diferente afecteaza acuratetea statisticilor etnice. Completarea abuziva a chestionarelor, dirijarea raspunsurilor si ocolirea unor gospodarii din sectorul de recensamant reprezinta incalcare flagrante ale procedurilor. Alte situatii care au influentat colectarea datelor sunt explicarea populara a conceptelor de „etnie” si „limba materna” de catre recenzori, antepunerea cu privire la etnia respondentului, oferirea unor informatii ambigue despre scopul recenzarii, lipsa formularelor de recensamant redactate in limbile minoritatilor si, in cazul persoanelor analfabete, absentia unui observator din partea subiectilor.

Formare

- **Sustinerea de cursuri de formare pentru recenzori si observatori romi la recensamant**

Implicarea resurselor umane rome in procesul de recenzare a reprezentat una din directiile principale de interventie a Romani CRISS in contextul Recensamantului. In afara de recomandarea facuta catre INS de a utiliza recenzori de etnie roma in comunitatile in care exista o populatie roma numeroasa, Romani CRISS a identificat resurse umane la nivel local si a organizat sesiuni de formare pentru recenzori romi si observatori din partea societatii civile rome in localitatile Constanta, Suceava, Brasov, Petrosani si Craiova. In total, 83 de persoane rome care indeplineau conditiile de eligibilitate pentru personalul de recensamant au fost recomandate direct de catre organizatie Comisiilor Locale de Recensamant. Cursurile de formare pentru recenzori au urmarit sensibilizarea acestora fata de dificultatile recenzarii minoritatilor etnice si au insistat asupra regulilor de recenzare stabilite prin legislatie si Manualul personalului de recensamant. Cursurile de formare pentru observatorii din partea societatii civile rome s-au axat pe urmarirea interactiunii dintre recenzor si persoanele incluse in sectorul de recenzare, atat in vizita preliminara, cat si in vizita de colectare a datelor. Concret, s-au avut in vedere strategia de prezentare a recenzorului, felul in care este descris Recensamantul, atitudinea fata de subiecti, tipul de informatii pe care le ofera, raspunsurile la intrebarile si neclaritatile subiectilor – cu o atentie deosebita acordata intrebarilor ce vizeaza etnia, limba materna si religia, modul de gestionare a situatiilor neprevazute (de exemplu, probleme care nu au fost adresate in timpul instructajului si nu apar in materialele de informare a recenzorilor) si distantarea fata de regulile procesului de recenzare. Un numar de 42 de observatori romi formati au fost implicati activ.

- **Derularea campaniei de informare despre recensamant, in comunitati**

In perioada august-octombrie, Romani CRISS a realizat o campanie de informare si constientizare a populatiei rome cu privire la importanta recenzarii si a asumarii etniei rome in cadrul Recensamantului.

Campania s-a desfasurat in comunitati, din usa in usa, prin discutii fata in fata, in 11 localitati. Mesaje precum “Me sem rom/ me sem romni” (Sunt rom/ romnie), “Declara-ti etnia la recensamant” sau “Si misto te aves rom” (“E misto sa fii rom”) si prezentarea avantajelor de a-ti declara etnia au fost imprimate pe 8850 de materiale informative si promotionale si distribuite romilor. In fiecare localitate, au avut loc mai multe vizite de informare, evenimente tip café style si evenimente culturale.

Rezultatele preliminare ale recensamantului, in comunitatile in care am desfasurat actiunile, arata 1248 de romi declarati la Babadag comparativ cu 168 in 2002, 69 la Valea Teilor comparativ cu 2 in 2002, 536 la Apata comparativ cu 146 in 2002, Petrosani, etc. Faptul ca in aceste localitati s-au declarat mai multi romi va permite comunitatilor sa aiba argumente legale cand vor solicita autoritatilor locale mediatori sanitari si scolari, proiecte de imbunatatire a situatiei lor, invatamant in limba romani.

- **Personalitati de etnie roma au sustinut declararea etniei la recensamant**

Campania Romani CRISS a fost sustinuta de vedete de etnie roma care, prin modelul personal, si-au impartasit experienta de viata si cum au reusit, ca romi. Jean de la Craiova, Doinita Oancea, Alina Serban, Madalin Mandin, Vadim Kolpakov s-au adresat fanilor sau au mers in comunitati, ori au intreprins diverse actiuni alaturi de organizatie pentru a transmite mesajul.

- **Campanie la nivel national**

In vederea atingerii unui numar cat mai mare de receptori ai mesajului referitor la declararea etniei la recensamant, s-a realizat un spot TV care a fost difuzat de 241 de ori pe posturi nationale si de 870 de ori pe 15 posturi locale in perioada recensmantului.

<http://www.youtube.com/watch?v=0NiSQWMIhK4>

Promovarea mesajului s-a facut si prin realizarea si difuzarea unui spot radio, difuzat de 15 statii.

Peste 500 de romi, copii si adulti, din intreaga tara au participat la un mars al demnitatii, **Roma Pride**, cu sprijinul a 11 organizatii locale care au sprijinit din punct de vedere logistic organizarea marsului. Cei 11 lideri de organizatii au ales sa participe voluntar la organizarea evenimentului, fiind primul de acest gen din Romania, dar si datorita faptului ca au inteles importanta declararii apartenentei etnice la recensamant si au dorit sa contribuie.

O alta actiune a fost **flashmobul contra discriminarii** - http://www.youtube.com/watch?v=-m3uFpTjLps&list=UU79dS-YvaaXrd6oiO-RZt_g&index=3&feature=plcp

Personalitati rome si nerome au transmis public mesaje de sustinere, precum George Soros sau Majda Aboulumosha.

<http://www.youtube.com/watch?v=dTHwKg7omwE&feature=plcp>

Datele culese si analizate ca urmare a recensamantului vor fi folosite ca instrumente de advocacy pentru urmatorul recensamant al populatiei in 2021.

Nivel pre-scolar

- **Proiectul “Un Start Bun”, implementat de Romani CRISS la Craiova (Mofleni), judetul Dolj**

Proiectul « Un Start Bun » inițiat de Romani CRISS în anul 2010 a continuat și în 2011, pe toată perioada anului continuând activitățile implementate în comunitate, la grădiniță și la centrul educațional înființat în cadrul proiectului.

În luna ianuarie un nou curs de formare a fost organizat pentru echipa proiectului și pentru cadrele didactice care lucrează în proiect, privind educația timpurie, importanța acesteia și metode de lucru. Acest curs a fost organizat în colaborare cu ISSA.

Centrul a derulat, în mod constant, activități cu și pentru copii, respectiv 16 sesiuni de logopedie pentru copiii care au probleme de vorbire, sesiuni de consiliere psihologică pentru copiii din comunitate care au fost identificați fie prin vizite la domiciliu, la școală sau din discuțiile cu educatoarele (un număr de 26 de sesiuni) și activități interculturale, educaționale și de joc, organizate cu copii între 3-6 ani. Peste 100 de copii au beneficiat de asistență în cadrul centrului de educație timpurie, la sfârșitul anului 2011, în decursul a 53 de activități educaționale.

Ziua Internațională a Romilor s-a sărbătorit în cadrul unui eveniment cultural, cu participarea a 200 de persoane. Copiii au pregătit și prezentat invitațiilor, inclusiv părinților lor, dansuri, cântece și scenete de teatru cu tematica tradițională romani.

În perioada înscrierilor școlare, familiile beneficiare în proiectul « Un Start Bun » au fost consiliate și îndrumate către școală și grădiniță. Mediatorii din echipa proiectului și reprezentanții Romani CRISS au mers în comunitatea Mofleni, au purtat discuții cu părinții și i-au sprijinit pe aceștia în întocmirea dosarului de înscriere și s-au asigurat că acești copii au fost înscriși la școală sau la grădiniță. Toți copiii înscriși au primit rechizite necesare la cursuri, ghiozdane, caiete, creioane și alte echipamente, necesare pentru a susține activitatea copiilor.

Pe lângă activitățile dedicate copiilor, în cadrul proiectului au fost realizate și întâlniri și discuții cu părinții despre importanța educației, condițiile de îndeplinit pentru copiii de vârstă preșcolară și școlară pentru a fi înscriși la școală/grădiniță. Au avut loc întâlniri cu mamele cu copii între 0 și 3 ani, sesiuni cu femeile și gravidele din comunitate despre sănătate, îngrijirea copiilor, importanța educației timpurii și pentru identificarea problemelor și a posibilelor soluții pentru rezolvarea acestora. Aceste sesiuni au fost însoțite de vizite la domiciliul beneficiarilor pentru o cunoaștere mai aprofundată a situațiilor.

Activitățile vor continua în următorul an, proiectul având ca dată de încheiere luna iunie a anului 2012.

- **Activitati interculturale in vederea desegregarii**

In decursul acestui an, au avut loc 404 de activitati in 75 de scoli generale din intreaga tara, la care au participat peste 6000 de copii si 3500 parinti. Copii romi si neromi au beneficiat de ore de educatie remediala la limba romana si matematica (la nivel primar), ore de educatie interculturala, concursuri de creatie pe teme de diversitate, interculturalitate si nediscriminare.

Povestea familiei colegului meu a fost o activitate care a placut foarte mult copiilor. Au participat 4 grupe a cate 5 elevi, romi si neromi. Am inceput prin a discuta cu toti copiii la clasa, iar cei care s-au regasit in aceasta activitate au decis sa se implice si sa-si impartaseasca povestea. Asadar a fost vorba despre voluntariat. Elevii din fiecare grupa si-au vizitat apoi colegul care "isi spunea povestea". Ei au asternut pe hartie povestea pe care au ascultat-o. Au facut si un album foto in care se regasesc toti copiii din grupa. Partea cu adevarat frumoasa este ca si-au aflat astfel unii altora obiceiurile, cultura, au invatat ca nu este vina sau meritul lor ca s-au nascut intr-o familie sau alta, ca sunt egali. Proiectul le-a prilejuit exact acest lucru « sa simta ca sunt egali ». La momentul prezentarii rezultatelor activitatii in fata parintilor si a colegilor lor din alte doua clase din scoala, am vazut persoane care plangeau. Pentru copii a fost o experienta de invatare foarte importanta si emotionanta», Teodorof Mirela, profesor de limba romana la Grupul Scolar Constantin Bratescu Isaccea, judetul Tulcea.

- **Sesiuni de formare pentru elevi romi pentru cresterea stimei de sine**

O suta cincizeci (150) de elevi romi, absolventi de clasa a 8-a care au accesat locurile alocate etnicilor romi la liceu, au participat la 6 sesiuni de formare organizate la Cluj, Targu Mures si Buzau, in august. In cadrul activitatii au fost realizate exercitii si activitati care sa ii ajute pe elevi sa isi imbunatateasca stima de sine si sa capete incredere in ei.

- **Tabere interculturale**

Copii de diverse etnii din 3 regiuni ale tarii au participat la 6 tabere interculturale organizate de Romani CRISS. O suta cincizeci (150) de elevi (romi, maghiari, turci, etc) au stat impreuna, pe durata a 4 zile si au participat la dezbateri pe diferite teme (discriminare, segregare etc) cu scopul de a-si cunoaste mai bine cultura si obiceiurile, de a invata despre drepturile omului, diversitate si interculturalitate. Toate exercitiile s-au desfasurat in grupuri mixte pe sexe si pe etnii, pentru a face astfel invatarea mai eficienta. Au fost folosite jocuri si metode informale de lucru pentru a atrage atentia copiilor si a-i ajuta sa acumuleze informatia mai usor.

- **Infiintarea de centre „scoala dupa scoala” pentru copii in risc de abandon scolar**

In 2011, Romani CRISS a inaugurat 20 de cluburi educationale, infiintate in cadrul scolilor sau in spatiile amenajate in comunitatile din jurul scolilor din 20 de localitati, unde 600 de elevi in risc de abandon scolar si din grupuri vulnerabile participa la activitati zilnice, dupa scoala. In cadrul cluburilor, elevii sunt ajutati in pregatirea scolara, in vederea ameliorarii situatiei scolare la limba si literatura romana, matematica si limba straina. De asemenea, copiii beneficiaza de activitati in completarea programului scolar, avand in cadrul centrelor posibilitatea de a citi suplimentar, de a invata matematica si romana intr-un mod distractiv, fara calitative si note.

Nivel liceal

Anul acesta, Romani CRISS a demarat Programul de implicare civica si dialog pentru tineri care aduce impreuna elevi romi si neromi din Romania si Republica Moldova pentru initierea si punerea in practica de proiecte de dezvoltare comunitara. Prin intermediul unei tabere de vara organizata la Vadu' lui Voda, in Republica Moldova, echipe mixte de adolescenti si mentori voluntari din 8 comunitati din cele 2 tari au invatat sa initieze si sa scrie proiecte pentru nevoile tinerilor din comunitatea lor si vor primi finantare sa poata implementa acesta proiecte. Cele 8 proiecte propuse de tineri vizeaza infiintarea unui radio in scoala, condus de elevi, dotarea de terenuri de sport accesibile pentru elevi si tineri din comunitate, campanii de informare in scoli si comunitate sau crearea unui spatiu pentru tineri in care pot desfasura diverse activitati, de la seminarii si dezbateri pana la jocuri si concursuri.

Toate proiectele se realizeaza, in principal, prin co-finantarile pe care echipele de tineri au reusit sa le atraga si munca voluntara.

Romani CRISS si partenerii sai au organizat campanii de constientizare si informare in 32 de judete din Romania, adresandu-se parintilor si elevilor, cu informarii si consiliere in domeniul educatiei, cu focus pe consecintele parasirii timpurii a scolii si educatie interculturala.

In acelasi timp, s-au sustinut 82 sesiuni de informare in scoli. In perioada inscrierilor la examenul de capacitate s-au desfasurat campanii de informare asupra masurilor afirmative existente si oferirea unor recomandari necesare inscrierii pe locurile destinate romilor. De asemenea, au fost realizate informari asupra locurilor la facultati dandu-se recomandari pentru accesul la facultati pe locurile alocate romilor. La nivel de Bucuresti si judetul Ilfov, Romani CRISS a eliberat 62 de recomandari. Tot in aceasta zona, campania de informare a avut loc in forma unei caravane mobile, care a „stationat” in fiecare comunitate.

Un numar de 8903 persoane au beneficiat de campanie.

INTERVENTIE SI ASISTENTA LEGALA IN CAZURI DE INCALCARE A DREPTURILOR OMULUI

• Segregare rezidentiala la Baia Mare

La inceputul lunii noiembrie a.c., Romani CRISS a initiat doua demersuri legale: a formulat o plangere in fata Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii (CNCD) si a demarat procedura prealabila sesizarii instantei de judecata, ca urmare a faptului ca Primaria municipiului Baia Mare a finalizat zidul din str. Horea care separa romii de neromi. Inca din iunie, Primarul municipiului, Catalin Chereches, a anuntat ca se va ridica, din banii primariei, un zid de beton de 3 metri inaltime si 100 metri lungime care sa inconjoare blocurile Horea nr. 45 A si B, locuite preponderent de etnici romi. La acea vreme, Romani CRISS, Asociatia “Sanse Egale” si Amnesty International au protestat.

Plangerea catre CNCD vizeaza faptele de discriminare comise de Primaria, prin construirea acestui zid, care au ca scop si efect limitarea libertatii locatarilor blocului in cauza, marginalizarea, ghetoizarea si umilirea romilor, supunandu-i unui tratament degradant.

Totodata, Romani CRISS a reclamat CNCD si fapta de victimizare, prevazuta de legislatia antidiscriminare, deoarece Primaria a urmarit intimidarea si pedepsirea organizatiei Romani CRISS pentru contestarea construirii zidului, conditionand participarea sa la un proiect derulat de mai multe organizatii franceze de excluderea Romani CRISS care fusese invitat sa devina partener. Organizatia franceza AREAS a cedat presiunilor Primariei si a retras invitatia adresata Romani CRISS.

In ce priveste plangerea prealabila, Romani CRISS a transmis, in octombrie, o cerere Primariei prin care a solicitat revocarea Autorizatiei de construire nr. 277/30.06.2011 emisa de Primarul municipiului Baia Mare si demolarea zidului din Str. Horea.

Avand in vedere ca masurile solicitate de Romani CRISS nu au fost luate in termenul legal de 30 zile, in data de 9 decembrie 2011 a fost inaintata o cerere de anulare a autorizatiei de construire la Tribunalul Bucuresti.

<http://www.romanicriss.org/PDF/comunicat%20de%20presa%20zid%20Baia%20Mare.pdf>

http://www.romanicriss.org/Scrisoare_deschisa_de_protest_zid_Baia_Mare.pdf

- **Segregarea copiilor romi in spital**

In acest an, Romani CRISS a efectuat documentari la nivelul mai multor spitale din capitala. Informatiile colectate au aratat ca la Spitalul "Marie Curie" exista saloane segregate etnic. In decembrie, Romani CRISS si ECPI – Centrul Euroregional pentru Initiative Publice au transmis Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii o plangere privind tratamentul diferentiat aplicat copiilor de etnie roma la Spitalul Clinic de Urgenta pentru Copii "Marie Sklodowska Curie" din Bucuresti. Este vorba despre segregarea copiilor romi fata de copiii majoritari prin asezarea lor in saloane separate. Este pentru prima data cand informatii despre astfel de practici in spitalele din Romania s-au putut concretiza intr-o plangere catre autoritati.

In acest context, Romani CRISS si ECPI au solicitat Ministerului Sanatatii si autoritatilor publice locale care au in subordine spitalele sa verifice daca regulamentele interne ale spitalelor contin prevederi prin care se interzice segregarea etnica si daca aceste prevederi sunt respectate in practica. <http://www.romanicriss.org/PDF/Comunicat%20de%20presa%20segregare%20copii%20spital%20Marie%20Curie%20dec%202011.pdf>

- **Abuz al politiei, prin ranirea grava a unei fete de etnie roma**

Cazul C.M., de abuz al politiei, instrumentat de Romani CRISS inca din 2005 a ajuns la Parchetul General de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

In 2005, in timp ce traversa liniile de cale ferata din zona Chitila triaj, Bucuresti, impreuna cu mama ei, pentru a ajunge acasa, minora C.M a fost impuscata de la o distanta de aproximativ 3-4 metri de catre un lucrator al politiei Transporturi Feroviare Bucuresti. Documentele medicale arata ca a suferit un traumatism toraco-abdominal prin impuscarea, fiind operata pentru extragerea unui numar de 15 alice care erau pozitionate la nivelul ficatului. In plus, prezenta ruptura de diafragma dreapta precum si multiple fracture, avand nevoie de peste 55 de zile medicale.

Contrar legislatiei, urmarirea penala a inceput cu 9 luni mai tarziu dupa ce CM a facut plangere penala, iar hainele cu care minora era imbracata la momentul fetei au disparut de la Spitalul Universitar de Urgenta Bucuresti, ceea ce a condus la imposibilitatea prelevarii urmelor materiale ale tragerii.

Romani CRISS a acordat asistenta juridica victimei de la momentul fetei pana in prezent cand, dupa o serie de decizii de neincepere a urmarii penale din partea Parchetului de pe langa Tribunalul Bucuresti si a Prim Procurorul Parchetului de pe langa Tribunalul Bucuresti, Curtea de Apel a dispus inceperea urmaririi penale, iar Parchetul General de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie va trebui sa dispuna masurile pe care Curtea de Apel Bucuresti le-a decis in 2010.

- **Evacuare fortata in Cantonului, orasul Cluj Napoca**

In luna martie 2011, Compania Nationala de Cai Ferate SA Bucuresti - Sucursala Regionala CF Cluj, a introdus actiune de evacuare fara somatie si fara trecerea vreunui termen impotriva unui numar de 500 de romi care locuiesc in apropierea caili ferate din orasul Cluj Napoca, pe strada Cantonului. Motivul invocat pentru evacuare a fost ca romii din apropierea acestei cai ferate folosita ocazional la transportul de marfuri impiedica, prin simpla lor prezenta, buna desfasurare a activitatii de transport.

Romani CRISS a contractat avocat pentru asistarea juridica a persoanelor aflate in pericol de evacuare. In urma implicarii in caz si a instrumentarii cazului, Judecatoria Cluj-Napoca a respins actiunea Companiei Nationale de Cai Ferate SA Bucuresti - Sucursala Regionala CF Cluj, hotararea ramanand definitiva si irevocabila.

- **Neimplementarea hotararii CEDO intr-un caz de conflict interetnic**

In 2011, Romani CRISS a contractat un avocat care sa reprezinte membrii comunitatii de romi din localitatea Hadareni Judetul Mures ce au avut de suferit in urma evenimentelor din septembrie 1993. Cazul a fost deja judecat de Curtea Europeana a Drepturilor Omului in 2005.

Motivul interventiei juridice a Romani CRISS il reprezinta introducerea unei actiuni de chemare in judecata a Guvernului Romaniei pentru neimplementarea Programului de Reconstructie a comunitatii din Hadareni, precum si solicitarea de daune morale.

La finele anului 2011, procesul este inca pe rolul Curtii de Apel Mures.

- **Limitarea accesului in locuri publice**

In 2011 Romani CRISS a reluat aplicarea metodei denumita “testare” in accesul in locurile publice din capitala, in timp ce organizatii romane ale monitorilor locali de drepturile omului (TRUST si Romano Suno) au actionat similar in Cluj-Napoca, Craiova si Dorohoi. In februarie, din 10 cluburi testate, noua nu au permis cetatenilor romani de etnie roma sa beneficieze de serviciile oferite publicului larg.

Actiunea s-a incadrat intr-o initiativa europeana de amploare desfasurata simultan in **11 tari, respectiv 16 orase**, de catre mai multe organizatii din Europa, membre ale retelei EGAM, printre care si Romani CRISS. Treizeci si cinci (35) de cluburi din tarile participante la actiune au manifestat acte discriminatorii.

- **Clinica juridica**

La final de 2010, Romani CRISS a creat o clinica juridica prin care se asigura servicii legale pro bono pentru membrii comunitatilor de romi. In primele luni de functionare, 514 persoane au primit asistenta, fie venind la sediul clinicii, fie primind vizita caravanei Romani CRISS in comunitate, unde s-au organizat evenimente de informare pe teme legale sau campanii de acordare de asistenta juridica. Principalele subiecte pentru care s-a asigurat consultanta juridica au fost obtinerea actelor de identitate si a actelor de proprietate si accesul la educatie. De asemenea, in cadrul clinicii juridice au fost abordate situatii de drept civil, de dreptul muncii, privind accesul egal pe piata muncii, privind dreptul familiei, accesul la educatie, privind abuzul politiei in comunitatile de romi.

Cei care nu puteau ajunge la sediu, pot suna la linia de TelVerde pusa la dispozitie de organizatie, la numarul 0800 070 470.

Evenimente de consultanta juridica in comunitate

Doua astfel de evenimente s-au organizat in comunitatea de romi din cartierul bucurestean Giulesti, cu participarea juristului clinicii, avocati si alti juristi invitati; unul a avut loc in contextul implinirii a 155 de ani de la dezrobirea romilor din Romania. In cadrul uneia dintre actiuni, s-a discutat si tema denumirii romilor in documentele oficiale: “Rom” sau “Tigan”.

Scolile juridice pentru comunitati

Aceasta actiune presupune organizarea unor evenimente de informare cu privire la mecanisme juridice de protectie impotriva discriminarii si au avut loc in comunitati din Bucuresti si Reghin

Campanie de informare juridica

S-a desfasurat in Hadareni, regiunea B-If (Ganeasa, Glina, Stefanesti, Bragadiru), Brasov, Covasna – Apata; Homorod; Haghig; Sf. Gheorghe; Racos.

Caravana juridica

Caravana Romani CRISS a ajuns in Marasesti, Tulcea (2 comunitati, Babadag si Valea Teilor), Hunedoara (2 comunitati, Orastie si Petrosani), Baia Mare, Iasi (Podu Iloaiei), Craiova Brasov, Olt si a atins un grup tinat de 500 de persoane din comunitatile de romi.

Parteneriat strategic dintre Romani CRISS si Amnesty International

Amnesty International a incheiat parteneriate strategice cu organizatii neguvernamentale in tarile in care nu are o prezenta organizational. Romani CRISS este partenerul strategic al Amnesty International incepand din 2010. Scopul parteneriatului este de a asigura un impact in domeniul drepturilor omului, prin mobilizare si sustinere.

Parteneriatul dintre Romani CRISS si Amnesty International s-a concentrat pe drepturile comunitatilor de romi, in special educatie, sanatate, locuire si anti-discriminare.

In 2011, echipa Romani CRISS a beneficiat de un curs de formare, sustinut de catre membri Amnesty International, in domeniul campaigning-ului strategic. O alta tematica de curs sustinut de catre membri Amnesty International in cadrul parteneriatului strategic au fost tehnicile de elaborare a publicatiilor de drepturile omului.

Romani CRISS contribuie la includerea sanctionarii segregarii scolare in Legea educatiei nationale

Legea educatiei nationale adoptata in 2011 a inclus sanctionarea segregarii scolare a copiilor in clase cu cerinte educationale speciale. Aceasta prevedere a fost solicitata de grupul de experti din cadrul Reprezentantei UNICEF Romania si din organizatii neguvernamentale reunite in Alianta Civica a Romilor din Romania din care Romani CRISS face parte, in propunerea de revizuire a proiectului legii educatiei nationale depusa in 2010. Fiind prima organizatie de drepturile omului din Romania care a semnalat un caz de segregare scolară in 2003, pentru Romani CRISS este extrem de important ca legea educatiei sa contina elementele de combatere a segregarii in educatie a copiilor romi si respingerea ferma a oricaror forme de manifestare a discriminarii in societate, fara de care un spatiu scolar prietenos pentru beneficiar si cultivator de respect pentru diversitatea culturala existenta in societatea romaneasca este imposibil de realizat.

In articolul 50, aliniatul nr.3, Legea nr.1/ 2011 prevede: "Diagnosticarea abuziva a copiilor pe criterii de rasa, nationalitate, etnie, limba, religie, apartenenta la o categorie defavorizata, precum si de orice alt criteriu, fapt ce determina includerea lor in clase cu cerinte educationale speciale, se sanctioneaza."

Romani CRISS depune comentarii privind Strategia guvernamentala de incluziune a romilor

Romani CRISS, alaturi de alte organizatii, a depus in august Propuneri de revizuire a proiectului Strategiei Guvernului Romaniei de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii romilor pentru perioada 2011-2020, ca urmare a incheierii perioadei de implementare a strategiei guvernamentala adoptata in 2001.

De-a lungul anului, Romani CRISS si alte organizatii neguvernamentale au solicitat, in mod repetat, realizarea unei **evaluari a Strategiei incheiate in 2010**, care sa includa criteriile de evaluare ale unei politici publice stabilite de Guvernul Romaniei (Hotarare Nr. 775 din 14 iulie 2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare si evaluare a politicilor publice la nivel central), respectiv: a) masura in care rezultatele implementarii politicilor publice corespund cu cele stabilite in etapa de formulare a politicilor publice; b) raportul dintre costurile obtinerii rezultatelor si cele preconizate in etapa de formulare a politicilor publice si precizate in strategia de implementare; c) respectarea continutului activitatilor si a termenelor stabilite in planul de actiune. O astfel de analiza nu s-a realizat.

In plus, Agentia Nationala pentru Romi, organismul guvernamental responsabil pentru elaborarea Strategiei, nu a respectat in totalitate procedura legala in demersul de redactare a Strategiei pentru 2011-2020. In urma presiunilor organizatiilor neguvernamentale, inclusiv a Romani CRISS, care au reclamat nerespectarea prevederilor legale de adoptare a unei politici publice, precum si nerespectarea calendarului referitor la Cadrul european al strategiilor nationale pentru romi, a existat o perioada in cadrul careia documentul in lucru a fost dat in consultare publica. Propunerile de revizuire inaintate au inclus observatii la fiecare dintre punctele strategiei propuse de Agentia Nationala pentru Romi. O ultima recomandare s-a referit la mecanismul de consultare care sa fie coordonat de Grupul Interministerial de Lucru (GIL) in stransa colaborare cu Comisiile Ministeriale, fiind necesara posibilitatea de a dialoga cu toate structurile GIL inclusiv Comisiile Ministeriale pe parcursul implementarii, facilitandu-se schimbul de informatii si date privind implementarea strategiei la nivel local. Acest mecanism trebuie sa asigure constituirea unei platforme permanente de dialog cu romii, sa revizuiasca si mecanismele existente vizand imputernicirea romilor si combaterea sentimentelor antirome la nivel local si de incluziune sociala a romilor, in general.

Documentul este disponibil la http://www.romanicriss.org/PDF/Comentarii_Strategie_ONG-uri_FINAL%281%29.pdf

In decembrie Guvernul Romaniei a adoptat Strategia care este disponibila la: <http://www.anr.gov.ro/docs/MO6bis.pdf> .

Comentarii privind cea de-a 13-a Recomandare a ECRI

Romani CRISS a transmis comentarii si propuneri asupra celei de-a 13-a Recomandare a Comitetului European impotriva Rasismului si Intolerantei. Una dintre recomandarile Romani CRISS a fost dezvoltarea si implementarea unor planuri comprehensive care sa promoveze elite rome si sa capaciteze indivizi si comunitati de romi. In domeniul locuirii, Romani CRISS a propus introducerea unui articol care sa interzica evacuările fortate a indivizilor pe durata iernii, precum si a unui articol care sa interzica evacuările fortate. Alte recomandari propuse de Romani CRISS au fost in domeniul combaterii abuzului responsabililor cu aplicarea legii, precum si in domeniul migratiei.

Scrisoare catre Comisarul Vivianne Reding

Romani CRISS, membra a Aliantei Civice a Romilor din Romania, a transmis o scrisoare catre Comisarul Viviane Reding, salutand declaratia acesteia conform careia *“discriminarea etnica sau rasiala nu au loc in Europa”*. Aceasta declaratie a fost facuta publica in contextul expulzarilor franceze. Scrisoarea a atras atentia Comisiei Europene, solicitand inceperea procedurii de infringement impotriva Frantei, conform regulamentului institutiilor europene. In aceeasi scrisoare, incalcarile constante ale drepturilor omului au fost aduse in atentia Comisarului – situatii de abuz al politiei, evacuari fortate, segregare scolara.

Campania Romani CRISS impotriva initiativei legislative de schimbare a terminologiei de “rom” in “tigan”

In continuarea activitatilor din 2010 privind sustinerea terminologiei de rom, Romani CRISS a continuat cazul depus in fata Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii, care a avut audieri in luna ianuarie.

De asemenea, Romani CRISS a realizat un scurt film de prezentarea a argumentelor istorice si legale privind folosirea termenului de “rom” si a organizat seisuni de informare in comunitati.

SANATATE

Programul de mediere sanitara – initiat in 1997 de organizatia Romani CRISS, isi continua activitatile

- **Curs de formare initiala pentru un numar de 24 de persoane**

In luna septembrie a anului 2011, in urma mai multor cereri primite de catre Romani CRISS din diferite judete ale tarii, a fost organizat un curs de formare initiala pentru de femei care isi doreau sa activeze ca mediatoare sanitare in comunitati rome.

Cursul a fost tinut la Bucuresti si a durat 4 zile, timp in care participantele au asistat la sesiuni pe teme ca «Ce este comunicarea si cum trebuie folosita in activitatea de mediator sanitar ? », «Istoricul medierii sanitare si ce presupune munca de mediator sanitar », legislatie in domeniul medierii sanitare si bineinteles, metode de lucru ale mediatorilor sanitari. Sesiunea de *notiuni de drepturile omului* a fost sustinuta de avocatul Romani CRISS, care le-a vorbit participantelor despre ce inseamna discriminarea si ce trebuie sa faca atunci cand identifica un caz de discriminare.

In urma evaluarii toate cele 24 de participante la curs au obtinut note peste trecere si au primit diploma de mediatoare sanitare.

- **Asociatia Mediatoarelor Sanitare Zurale Romnia**, infiintata in 2010, isi intensifica actiunile pentru mediatoarele sanitare, cu sprijinul Romani CRISS

Intalniri ale Consiliului Director

In 2011 Consiliu Director al asociatiei Zurale Romnia s-a intalnit de trei ori, in lunile februarie, aprilie si decembrie. La intalnirile organizate, subiectele discutate au fost legate de planul de activitati pentru anul 2011, organizarea de intalniri cu mediatoarele sanitare din tara pentru

colectarea de adeziuni, activitati de promovare a asociatiei Zurale Romnia si discutii despre nevoile asociatiei si initierea de proiecte noi care sa raspunda acestor nevoi. Membrele consiliului director au lucrat la finalizarea formularului de adeziune, au decis asupra antetului si siglei asociatiei. In cadrul uneia din aceste intalniri, membrele CD Zurale Romnia au beneficiat de un training privind procedurile legale de functionare a unei asociatii si pe tot parcursul anului ele au fost sustinute in continuarea activitatii in cadrul asociatiei Zurale Romnia.

Activitati derulate

Deplasari si intalniri cu mediatoarele din judetele Braila, Vrancea, Galati, Covasna, Harghita, Mures
Colectarea unui numar de **129 de adeziuni** de la noi membri ai asociatiei.

Realizarea a 14 procese de evaluare a mediatoarelor sanitare.

Activitati de advocacy pentru sustinerea programului de mediere sanitara: participarea la intalniri cu autoritatile din domeniu, transmiterea de scrisori catre ministere pentru solicitarea de informatii despre program si pentru sustinerea mediatoarelor.

Activitati de promovare a asociatiei: membrele asociatiei Zurale Romnia au participat la diferite intalniri unde au prezentat structura nou infiintata si au promovat activitatile acesteia.

- Intalnire cu autoritatile locale din Craiova in luna mai 2011
- Intalnire CRJ Bucuresti in 6.09.2011
- Intalnire Organizatia Inimi pentru inimi din judetul Valcea
- Intalniri in Bulgaria, Macedonia si Serbia unde s-a prezentat asociatia Zurale Romnia.
- Conferinta Cardiff-Anglia -30.11.2011- 02.12.2011—Asociatia Eurochild. S-a prezentat ca practica pozitiva programul de mediere sanitara din Romania si s-a prezentat asociatia Zurale Romnia.
- Intalnire cu asociatia Spirit Romanesc din Roma – Italia, s-a prezentat asociatia Zurale Romnia.

Schimb de experienta

Schimbul de experienta a avut loc intre membrele consiliului director Zurale Romnia si membrele retelei FIA (Femmes Inter Associations)

La intalnirea Consiliului Director din luna februarie au fost invitate Julie Biro – CCFD, Franta, Couna Sidibe, mediatore in cadrul asociatiei Arc En Ciel si Li Yung Ramielson Lea de la asociatia FIA (Femmes Inter Associations). Participantii si-au prezentat asociatiile, cum s-au infiintat si ce tipuri de activitati desfasoara. S-au gasit multe similitudini intre activitatea mediatoarelor sanitare din Romania si cele din Franta. In urma activitatii, s-au stabilit contacte cu mediatoarele din Franta in vederea unor colaborari viitoare.

• **Testimoniale ale mediatoarelor sanitare rome**

In anul 2011 echipa Romani CRISS a realizat un numar de 22 de interviuri cu mediatore sanitare din diferite judete ale tarii, cu scopul de a le publica intr-o colectie de povesti de viata. Interviuurile au fost de tipul povestea vietii sau interviuri semistructurate si s-au concentrat pe istoria vietii mediatoarelor si pe activitatea acestora in programul de mediere sanitara. Povestile colectate urmeaza sa fie publicate intr-un numar al revistei Sastipen, dedicata mediatoarelor si actorilor din programul de mediere.

Cum v-au primit [in comunitate]?

S-au bucurat, s-au bucurat. I-am intrebat daca au medici de familie, cum stau cu sanatatea, daca copiii sunt inscrisi la medic, daca sunt dusi la vaccinuri. Daca au acte, si despre acte am vorbit, daca au buletine, daca au certificate. Am gasit foarte multi fara buletine, fara certificate, neinscrisi la medici, copiii fara vaccinuri. Dupa aia mergeam in fiecare zi sa stau pe capul lor sa-i invat igiena, curatenie. Ba chiar imi spuneau ca nu sunt luati in seama la spital. Zic: „Ma oameni buni, trebuie sa faceti si voi o schimbare daca vreti sa fiti luati in seama la spital”, asa am spus catre ei. „Cand

mergeti la spital, pregatiti-va haine curate. Daca chiar nu aveti zic, sa aveti macar un rand”. Ca veneau murdari la spital, iti dai seama, doctorii nu-i luau in seama, le era scarba de ei. Si le-am tot explicat, cand mergeti la spital sa fiti curati.

Extras din interviul Angelicai Nustel, 45 ani, Campeni (judetul Alba)

Mi-am castigat destul de greu increderea, nu stiau ce-i cu mine acolo. Spuneam de mediator sanitar, nu stiau ei ce se mananca, nu stiau exact ce fac, cu ce ma ocup.

Ne-am initiat, am citit, ne-am informat si asa am ajuns sa avem satisfactia ca totusi, facem mediere sanitara.

Majoritatea cazurilor eu le identific, ca in teren nu merge nici medicul de familie, nici asistentul social, nici nimeni altcineva, decat amaratul de mediator.

Niciodata nu mi-o fost frica de munca, nu.

Asta am incercat noi sa facem in comunitate, sa nu promitem ceea ce nu putem sa facem si nici ce n-am putut sa facem n-am promis, cel putin eu, spun din proprie experienta. Niciodata n-am promis.

Extras din interviul Isabellei Iurmann Tutura, 35 ani, Dumitrita (judetul Bistrita-Nasaud)

Imi place foarte mult meseria pe care o activez acum, pun suflet pentru semenii mei.

Desi suntem romi, nu mi-a fost rusine niciodata sa spun de linia mea ca sunt roma.

Niciodata nu am mintit si acelasi lucru l-am luat de la parintii mei, mai bine spun adevarul ca e mai bine. Am gresit si am zis „scuza-ma” sau „iarta-ma”.

Fara munca nu se poate trai. Eu am gandit dintotdeauna treaba asta si asta am vazut-o de la parintii si bunicii mei.

Si chiar la jocurile sportive intr-o echipa erau numai tigani, intr-una erau numai romani. Dar noi nu stiam atunci de discriminare.

Le spun clar: „Sunt tiganca si asta e. Nu-ti convine, nu vorbi cu mine”.

Extras din interviul Aureliei Dumitrache, 48 ani, Ramnicu Sarat (judetul Buzau)

IMPUTERNICIREA TINERILOR ROMI

Una dintre activitatile continue si importante ale organizatiei, inca de la infiintarea ei, o reprezinta imputernicirea romilor si, in special, a tinerilor romi, pentru a avea capacitatea de a intreprinde actiuni prin care pot continua sa isi dezvolte abilitatile si sa isi ajute comunitatea din care provin.

- **Cursuri de formare privind campanii de advocacy**

In decursul acestui an, Romani CRISS, alaturi de organizatii din 3 tari, s-a implicat intr-un proiect care are un obiectiv de promovare a implicarii romilor prin abilitarea liderilor si grupurilor de romi de a conduce campanii de advocacy la nivel local, national si regional. In 2011 au avut loc 3 cursuri de formare, pentru 10 tineri lideri romi din Serbia, Macedonia, Bulgaria si Romania, cu scopul comun de a crea o retea de lideri romi in cele 4 tari. Cursurile au pus accentul pe cate o tema, respectiv advocacy, tehnici de creare de retele si cresterea abilitatilor de lider.

- **Intarirea retelei de monitori locali de drepturile omului**

Tineri romi au beneficiat de un curs de formare continua pentru monitori locali de drepturile omului si au aprofundat modul de lucru in teren, incluzand informatii despre ce trebuie sa contina declaratia victimei si a martorului, cat si raportul de caz, intr-o situatie de discriminare sau abuz in domeniul educatiei, locuirii sau actiuni ale politiei. Participantii au avut ocazia sa afle despre un studiu de caz privind extremismul impotriva romilor, in Ungaria si metoda testarii in accesul romilor in locurile publice de un reprezentant al organizatiei NEKI, din Ungaria.

- **Formare de noi activisti de drepturile omului**

Romani CRISS a organizat pentru 30 de tineri, in parteneriat cu Amnesty International si Centrul pentru Sanatate si Drepturile Omului Francois-Xavier Bagnoud din cadrul Universitatii Harvard, un curs de formare in domeniul drepturilor omului. Formatorii, reprezentanti ai partenerilor din proiect, cat si de la Universitatea Bucuresti, S.N.S.P.A. si Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, au fost alaturi de participanti in aceasta actiune care a avut ca obiectiv dezvoltarea unei elite romne capabila sa avanseze si sa protejeze interesele comunitatii romne din Romania, precum si crearea unei retele de tineri rom si neromi, care sa conlucreze si sa realizeze proiecte viabile impreuna si sa se sprijine reciproc.

EVENIMENTE

8 aprilie – Ziua Internationala a Romilor

Romani CRISS a sarbatorit ziua internationala a romilor printr-un eveniment public, in Parcul Lunca Florilor din Bucuresti, de-a lungul unei zile care a culminat cu un concert de exceptie. Participantii au avut ocazia sa viziteze diversele corturi amplasate pentru a se informa despre activitile si proiectele organizatiilor de romi, despre recensamant sau istorie sau pentru a primi asistenta juridica, au putut admira picturile artistului rom Eugen Raportoru sau expozitia de portrete ale romilor, surprinse in fotografie sau puteau admira si cumpara produse de la targul mestesurarilor romi sau al florarilor. O sectiune speciala a fost campania de strangere de fonduri, initiata de formatia HARA, cu vanzare de CD-uri, pentru Tamango, artistul rom care si-a pierdut vocea in urma unui accident vascular al carui tratament este costisitor si, astfel, mijloacele de sustinere financiara.

Dupa-amiaza a debutat cu imnul romilor, „Gelem, gelem” si recitaluri de muzica pop si clasica sustinute de tineri romi – Rodica Tudor, Claudiu Raducanu, dar si momente artistice realizate de elevi romi si neromi de la scoli din Bucuresti si Ilfov si a continuat cu scurte mesaje din partea unor invitati de marca, precum E.S. Ambasadorul Statelor Unite ale Americii la Bucuresti, dl. Mark H. Gitenstein, Primarul sectorului 2 din Bucuresti, dl. Neculai Ontanu si actorii romi Sorin Sandu si Madalin Mandin. Seara a culminat cu o serie de concerte sustinute de Mihai Margineanu, Hara si invitatii sai, Taraful Marius Mihalache si Taraful Jean de la Craiova si s-a incheiat intr-un spectaculos foc de artificii. La multi ani de ziua internationala a Romilor!

Saptamana Drepturilor Omului

Cu ocazia Zilei Internationale a Drepturilor Omului, Romani CRISS a organizat o serie de evenimente care sa marcheze importanta principiilor pe care le promoveaza aceasta zi, dar si organizatia:

12 decembrie, Conferinta de presa

Lansarea studiului „*Perceptia discriminarii etnice de catre populatia roma*”

Lansarea ghidului „*Indrumar de adresare pentru politicieni*”

12 decembrie, Deschidere oficiala a Academiei de drepturile omului

14 decembrie, **Dezbatere la Parlamentul Romaniei** *Discursul public despre romii din Romania - Implementarea Cartei partidelor politice pentru o societate non-rasista*, organizata de Romani CRISS, in parteneriat cu ECAS - European Citizen Action Service, Senatul Romaniei - Comisia pentru Drepturile Omului, Culte si Minoritati si Asociația Pro Democratia. – <http://www.romanicriss.org/PDF/Comunicat%20de%20presa%20-dezb%20partide%20politice.pdf>

16 decembrie, **Videoconferinta in cadrul Ambasadei SUA** cu reverendul Elbert Ransom, fostul asistent al lui Martin Luther King

CURSURI FORMARE IN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI

- **Cursuri pentru magistrati**

In 2011 Romani CRISS a organizat primul curs de formare, dintr-o serie programata de 4, pentru procurori si judecatori in domeniul combaterii rasismului, cu precadere in materie penala, intr-un proiect care va asigura asistarea legala, psihologica si medicala a victimelor cazurilor de abuzuri ale politiei din 3 comunitati de romi si organizarea unei campanii de constientizare in comunitatile de romi din Romania si Franta cu privire la drepturile fundamentale. 18 magistrati au participat la cursul de la Timisoara unde s-a discutat despre legislatia nationala si europeana privind combaterea discriminarii, precum si cazuri de la Curtea Europeana de Justitie si de la Curtea Europeana de Drepturile Omului relevante pentru motivatia etnica in cazurile de abuz al reprezentantilor responsabili cu aplicarea legii.

- **Cursuri pentru cadre didactice**

110 (o suta zece) cadre didactice au fost formate pe teme de interculturalitate, prevenire si reducere a abandonului scolar, dintre care 80 au fost selectate pentru a lucra in centrele „scoala dupa scoala” in urmatoorii doi ani. In cadrul cursurilor de formare au fost abordate 5 teme majore, doua dintre ele centrate pe prevenirea si corectarea abandonului scolar, asumarea educatiei interculturale, iar celelalte trei focalizate pe diferite instrumente (comunicarea, educatia non –

formala, coordonarea unei echipe). Participanii la sesiunile de formare au avut ocazia sa isi sporeasca nivelul de intelegere a fenomenului parasirii timpurii a scolii, sa dobandeasca abilitati necesare desfasurarii activitatii intr-un mediu caracterizat prin diversitate etnica si culturala si sa isi imbunatateasca abilitatile de comunicare cu grupurile defavorizate socio – economic.

CERCETARI, STUDII SI PUBLICATII

Sanatatea romilor. Perspectiva actorilor implicati in sistemul sanitar – medici, mediatore, pacienti

Cercetarea vine in continuarea preocuparii Romani CRISS de a identifica accesul persoanelor rome la servicii de sanatate, progresele realizate in ultimii ani si neajunsurile sistemului medical. Daca intr-un studiu anterior, realizat in 2009, s-a avut in vedere indeosebi perceptia comunitatii rome cu privire la problemele de sanatate si accesul la servicii, prin intermediul unui sondaj reprezentativ la nivel national, de aceasta data s-a extins aria de investigatie si s-au diversificat metodele de cercetare pentru a ajunge la o reprezentare mai complexa a fenomenului. In acest scop, s-au colectat puncte de vedere si experiente personale de la principalii actori sociali implicati in sistem – beneficiarii serviciilor de sanatate (pacientii romi), furnizorii acestor servicii (medicii de familie care deservesc comunitati rome sau lucreaza in mod curent cu pacienti de etnie roma) si agentii institutionali implicati in facilitarea comunicarii interculturale in domeniul medical (mediatorii sanitari). Metodologic, cercetarea a utilizat deopotriwa instrumente cantitative (sondajul) si instrumente calitative (interviul semistrukturat, focus-grupul, observatia).

http://www.romanicriss.org/PDF/brosura%20osi_fara%20font_1_136.pdf

Participare, absenteism scolar si experienta discriminarii in cazul romilor din Romania

Cercetarile recente privind participarea scolara a copiilor de etnie roma indica o stare de fapt ingrijoratoare: copiii romi au o probabilitate mai mare decat colegii de alta etnie de a abandona scoala. In ciuda recunoasterii problemei, participarea copiilor romi la educatie nu a fost evaluata in ultimii ani pe baza unor cercetari cantitative. Studiul Romani CRISS a plecat de la nevoia de a avea o intelegere clara asupra dimensiunilor neparticiparii scolare si abandonului si a cauzelor acestora, folosind un esantion reprezentativ la nivel national. Din datele obtinute, a rezultat ca principalele motive invocate de parinti pentru abandonul scolar sunt de ordin economic (41,8%). Alti parinti (12,5%) au plasat responsabilitatea renuntarii copiilor la scoala pe seama sistemului scolar. Interviuurile de grup au relevat multe manifestari ale tratamentului inegal si dezavantajos la care parintii si/sau copiii lor au fost supusi la scoala din partea cadrelor didactice, copiilor si parintilor majoritari. La varsta de 3 ani, participarea copiilor romi la educatia pre-primara este de peste 12 ori mai mica decat media generala pentru Romania. La 4 ani, decalajul se reduce la o participare de 7 ori mai redusa a copiilor romi decat a mediei nationale, iar la 5 ani decalajul scade, participarea copiilor romi fiind de aproximativ 5 ori mai redusa decat cea pe ansamblul tarii.

<http://www.romanicriss.org/PDF/RC%202011%20-%20Participare,%20absenteism%20scolar%20si%20experienta%20discriminarii%20%28ro%29.pdf>

Nediscriminarea romilor si dreptul la sănătate. Ghidul monitorului local de drepturile omului in domeniul discriminării in accesul la servicii de sănătate al persoanelor de etnie romă

Domeniul dreptului la sănătate este foarte actual in Romania in contextul crizei economice si al crizei sistemului de sănătate. Dreptul la sănătate joacă însă un rol pregnant actual in viata oricărei persoane; de starea de sănătate depinde dezvoltarea personală, dar si felul in care individul poate contribui la viata familiei, a comunității si a societății. Un principiu fundamental care stă la baza exercitiului dreptului la sănătate este că acesta trebuie să fie respectat fără discriminare, inclusiv pe criteriul etniei. Această publicatie este dedicata indrumării activității de monitorizare a exercitării in conditii nediscriminatorii a dreptului la sănătate in cazul persoanelor de etnie romă. Este un instrument de lucru, continand intrebări si răspunsuri, numeroase exemple, liste cu indicatori, liste de verificare, tipologii de încălcări si legislatie. Publicatia se adresează monitorilor locali de drepturile omului care lucrează cu organizatia Romani CRISS pe teren pentru a identifica si documenta situatii de încălcare a drepturilor. In acelasi timp, publicatia poate fi folositoare si altor persoane si organizatii care monitorizează respectarea drepturilor omului la nivel local.

<http://www.romanicriss.org/PDF/Ghid%20monitori%20sanatate.pdf>

Romii in discursul public romanesc. Indrumar de bune practici

Acest indrumar a fost conceput dintr-o nevoie pe care fundatia Romani CRISS, dar probabil si multi etnici romi au resimtit-o acut in ultimii ani, aceea de a stopa prejudecatile denigratoare la adresa romilor din spatiul public romanesc. Concluzia a fost ca se impune sa comunicam liderilor politici argumentele legale si istorice privind consecintele negative ale folosirii elementelor rasiste, xenofobe in discursul politic si public, la nivelul societatii romanesti in ansamblul ei, dar sa le oferim si solutiile concrete pentru asigurarea respectarii demnitatii umane a membrilor grupurilor minoritare. Intr-o astfel de societate, cum e cea romaneasca, Indrumarul pune degetul pe ranile comportamentale ale Romaniei, printr-o analiza profunda a situatiei romilor si a manifestarilor anti-roma ale clasei politice romanesti.

http://www.romanicriss.org/index.php?option=com_content&task=view&id=373&Itemid=53

Ghid pentru monitorizarea respectării drepturilor omului

Acest raport este rezultatul muncii de documentare, monitorizare si litigare in cazurile de incalcare a drepturilor omului si de discriminare desfasurata de Romani CRISS si de monitorii locali de drepturile omului in ultimele doua decenii. Raportul nu se doreste a fi comprehensiv ci, mai degraba, sa constituie un instrument de lucru util. Ghidul este singurul instrument de acest gen publicat in Romania si se afla la a doua editie. Actuala editie aduce in plus o cazuistica bogata, selectata eficient pentru a ilustra elementele cruciale in documentarea si monitorizarea cazurilor de incalcare a drepturilor omului, dar si o particularizare a procesului de documentare si de monitorizare la diferitele tipologii de incalcare ale drepturilor omului (cum ar fi, spre exemplu, incalcare dreptului la locuire sau segregarea in educatie).

<http://www.romanicriss.org/PDF/Ghid%20pentru%20monitori%20documentare.pdf>

Stereotipuri, prejudecati si discriminare etnica: Perspectiva romilor

Cercetarea surprinde atitudinile si opiniile populatiei de etnie roma cu privire la cele mai importante aspecte legate de fenomenul discriminarii. Un alt aspect vizat de aceasta cercetare este fenomenul discriminarii reflectat in mass media, in special prin prisma impactului pe care discursul public il poate avea asupra climatului general de toleranta si incluziune sociala cu privire la populatia roma. Rezultatele arata ca persoanele de etnie roma participante la studiu recunosc in mare masura situatiile de discriminare indreptate impotriva persoanelor de etnie roma, a persoanelor cu HIV/SIDA, de orientare homosexuala, a persoanelor in varsta si a femeilor insarcinate. Situatiile in care etnicii romi participanti la sondaj percep in cea mai mare masura discriminarea se regasesc in momentul angajarii si in privinta castigurilor din munca pe care le pot obtine in comparatie cu neromii. Peste un sfert dintre persoanele de etnie roma intervievate s-au simtit discriminate in

acesarea serviciilor medicale atunci cand s-au adresat serviciilor medicale de urgenta, cand au avut nevoie de consultatie, tratament si interventii chirurgicale. Unul din zece respondenti afirma ca medicul de familie i-a refuzat asistenta medicala la domiciliu.

<http://www.romanicriss.org/PDF/Stereotipuri,%20prejudicati%20-%20perspectiva%20romilor%20cercetare%202011.pdf>

Dreptul la nediscriminare

Brosura vine in intampinarea nevoii de informare si de intelegere a unui domeniu complex: combaterea discriminarii. Materialul descrie ce inseamna discriminarea, cu exemple concrete si situatii in care poate apare discriminare si recomandari de gestionare corecta a situatiilor respective.

<http://www.romanicriss.org/PDF/Brosura%20antidiscriminare%20curbe.pdf>

Romani CRISS in presa si rapoartele internationale

Activitatile Romani CRISS au fost pe larg mediatizate la nivel central si local, de televiziuni, radio si presa scrisa. Principalele actiuni prezentate sunt cele care se refera la cazurile de combatere a discriminarii (plangerea privind construirea zidului de la Baia Mare, declaratii discriminatorii ale politicianilor, accesul in locuri publice, etc) si monitorizare implementarii politicilor publice, cat si activitatea institutiilor statului, campania privind recensamantul cu toate componentele sale, proiectele educationale (taberele interculturale, campaniile de informare in comunitati).

La nivelul rapoartelor internationale, activitatea CRISS este mentionata de 25 de ori in raportul Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii privind situatia drepturilor omului in Romania, cu referire specifica, printre altele, la activitatea din domeniul accesului la sanatate, al accesului la educatie – cazuri de segregare, proiectele educationale, activitatea de litigare si asistenta legala, cercetarile si studii, monitorizarea politicilor publice pentru romi si a activitatii institutiilor de profil (Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, Avocatul Poporului, Agentia Nationala pentru Romi).

Cazurile in care a intervenit Romani CRISS sunt prezentate in raportul Amnesty International, privind situatia romilor din Romania in 2011, respectiv declaratiile discriminatorii ale Ministrului Afacerilor Externe si initiativa legislativa privind denumirile de rom si tigan, cazurile de evacuare fortata din Miercurea Ciuc (judetul Harghita) si Craica (judetul Maramures).